

z p r a v o d a j

XXV. ročník

12
2014

- 2 Editorial
Budoucnost a minulost Milána; vícejazyčnost a angličtina v EU ...
- 3 Z glosáře Cedefopu 35
Rámec kvalifikací – beslo tentokrát přežaté z jiného zdroje.
- 5 Rámce kvalifikací
Stručná zpráva Cedefopu.
- 8 Vzdělávání učitelů profesních škol v Německu
Druhy profesních škol, vliv demografických změn, nové studijní modely ve vzdělávání učitelů.
- 10 Jazykový vývoj neslyšících dětí
Vliv „kochleárních implantátů“.
- 11 Odborné vzdělávání v Nizozemsku
Z podkladové zprávy pro studii OECD vypracované Expertním střediskem odborného vzdělávání sídlícím v nizozemském městě s nezvyklým jménem 's-Hertogenbosch.
- 13 Co nového v časopisech
*Journal of Vocational Education and Training, 2014, č. 4;
Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2014, č. 5 a 6.*
- 14 Nové knihy v knihovně
- 15 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
ReferNet; Cedefop v nové úpravě; Česká školní inspekce; IEA; Lexikon ptáků.

Příloha: Chronologický soupis článků 2014

Editorial

S Itálií, která v druhé polovině roku předsedala EU, se rozloučíme pohlédem do budoucnosti. V příštím roce 1. května bude v Milánu zahájena světová výstava EXPO 2015. Díváte

se na pavilon Slovenska (italsky *Slovacchia*). Ottův slovník naučný (1901) o Milánu před více než 100 lety píše pochvalně: „Srdcem Milánu jest náměstí Piazza del Duomo, v poslední době rozšířené a dle návrhu Mengoniho paláci vyzdobené. Nedaleko jest Piazza dei Mercanti, bývalé středisko města, jež se 5 branami uzavíralo. Z města vychází se 14 branami. Pomníkům má Miláno hojnost. ... Dobročinných ústavů čítá Miláno 370; největší jest všeobecná nemocnice s 4000 lůžky, dále porodinec, blázinec, nalezinec, chorobinec, nemocnice milosrdných bratří, nemocnice milosrdných sester ... Škol a vzdělávacích ústavů jest veliké množství. Filosofické fakultě rovná se vědecko-literární akademie, poměrně slabě navštěvovaná ...“

Víte, že výraz „nechat na pospas“ pochází z italštiny? Anti-pasta znamená „před hlavním jídlem“, pospas „po hlavním jídle“, zákusek. Základ slova je latinský a výrazem post-pasto označovali Italové od doby renesance to, co se podávalo po hlavním jídle (cukrovinky, ovoce apod.). V původním významu se k nám slovo dostalo po Bílé hoře. Rozšíření ovlivnil Ján Kollár, v lyrickoepické skladbě Slávy dcera je totiž uvedeno v původním významu: „Večer, když se konaly kvasy, zrádce hostům svým předložil hlavy našich knížat na pospasy.“ Na původní význam se však zapomnělo a předložkové spojení nabývá významu „všanc, v plen, za kořist“.

Shodou okolností se stalo, že v tomto čísle jsme v pokračování Z glosáře Cedefopu dospěli k heslu rámec kvalifikací, a zároveň Cedefop v listopadu vydal stručnou zprávu o rámcích kvalifikací. Heslo v glosáři však bylo v angličtině uvedeno chybně jako qualification framework, což by v překladu znamenalo kvalifikační rámec. Proto jsme tentokrát sáhli po novějším terminologickém slovníku evropského odborného vzdělávání a přípravy, který ke třem jazykům glosáře přidává ještě italštinu, polštinu, portugalštinu a španělštinu, které jsme k tomuto důležitému heslu také přidali. U příštího hesla se zase vrátíme ke glosáři, abychom překlad hesel dokončili dříve, než zastarají.

Rozšíření terminologického slovníku o další jazyky je užitečné, protože nabízí překladatelům i uživatelům možnosti srovnávání. Navzdory mnohokrát zdůrazňovanému významu vícejazyčnosti se ukazuje, že angličtina je v EU téměř vyhradním dorozumívacím jazykem. V rubrice Co nového v časopisech jsou dva záznamy článků z německého časopisu BWP, který vydává Spolkový ústav odborného vzdělávání – BIBB. Oba články jsou otištěny v angličtině. První z nich pojednává o Evropském inventáři validace výsledků neformálního a informálního vzdělávání, o němž se zmiňuje i stručná zpráva Cedefopu v tomto čísle Zpravodaje. Poslední dvě stručné zprávy neboli Briefing Notes (překlad druhé z nich bude v lednovém Zpravodaji), které byly dříve na webových stránkách Cedefopu k dispozici v několika jazykových mutacích, jsou nyní (možná zatím) dostupné jen v angličtině, zato však s barevnými obrázky a grafy. Takže dříve obvyklá poznámka: Přeloženo z angličtiny s přihlédnutím k německé a francouzské verzi se již pravděpodobně neobjeví.

Přejeme Vám šťastné vykročení do nového roku 2015. Pokud se Vám nepodaří splnit některá předsevzetí a budete se potřebovat na něco věrohodně vymluvit, vzpomeňte si na dobrou radu Marka Twaina: „Pravda se liší od výmyslu tím, že výmysl musí být pravděpodobný, zatímco pravda ne.“ (V angličtině existuje několik verzí tohoto citátu, z nichž jsme zvolili tuto: „The difference between truth and fiction is that fiction has to make sense.“) AK

Z glosáře Cedefopu 35

Heslo s pořadovým číslem 105 *Rámeček kvalifikací* bylo v glosáři v zastaralé podobě, a proto jsme ho převzali z novější publikace Cedefopu – viz pramen pod článkem.

105

EN qualifications framework

Instrument for development and classification of qualifications (at national or sectoral levels) according to a set of criteria (using descriptors) applicable to specified levels of learning outcomes.

or

Instrument for classification of qualifications according to a set of criteria for specified levels of learning achieved, which aims to integrate and coordinate qualifications subsystems and improve transparency, access, progression and quality of qualifications in relation to the labour market and civil society.

Comment: A qualification framework can be used to:

- establish national standards of knowledge, skills and competences;
- promote quality of education;
- provide a system of coordination and/or integration of qualifications and enable comparison of qualifications by relating qualifications to one another;
- promote access to learning, transfer of learning outcomes and progression in learning.

Source: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007.

ES marco de cualificaciones

Instrumento para el desarrollo y la clasificación de las cualificaciones (a escala nacional o sectorial) con arreglo a un conjunto de criterios (por ejemplo, con ayuda de descriptores) correspondientes a niveles específicos de resultados de aprendizaje.

o

Instrumento de clasificación de las cualificaciones en función de un conjunto de criterios correspondientes a determinados niveles de aprendizaje, cuyo objeto consiste en integrar y coordinar los subsistemas nacionales de cualificaciones y en mejorar la transparencia, el acceso, la progresión y la calidad de las cualificaciones en relación con el mercado de trabajo y la sociedad civil.

Nota: un marco de cualificaciones puede emplearse para:

- establecer normas o niveles nacionales de conocimientos, destrezas y competencias;
- fomentar la calidad de la educación;
- crear un sistema de coordinación y/o integración de cualificaciones, y permitir su comparación estableciendo correspondencias entre ellas;

- facilitar el acceso a la formación, la transferencia de resultados de aprendizaje y la progresión en los itinerarios de aprendizaje.

Fuente: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007.

DE Qualifikationsrahmen

Instrument für die Entwicklung und Klassifizierung von Qualifikationen (z. B. auf nationaler oder sektoraler Ebene) anhand einer Reihe von Kriterien (d. h. mit Hilfe von Deskriptoren), die für die festgelegten Niveaus von Lernergebnissen anwendbar sind.

oder

Instrument zur Klassifizierung von Qualifikationen anhand eines Bündels von Kriterien zur Bestimmung des jeweils erreichten Lernniveaus; Ziel ist die Integration und Koordination nationaler Qualifikationssysteme und die Verbesserung der Transparenz, des Zugangs, der Weiterentwicklung und der Qualität von Qualifikationen im Hinblick auf den Arbeitsmarkt und die Zivilgesellschaft.

Anmerkung: ein Qualifikationsrahmen kann verwendet werden:

- um nationale Standards für Kenntnisse, Fähigkeiten und Kompetenzen einzuführen;
- um die Qualität von Bildung zu fördern;
- um ein System der Koordination und/oder Integration von Qualifikationen bereitzustellen und einen Vergleich von Qualifikationen zu ermöglichen, indem Qualifikationen zueinander in Bezug gesetzt werden;
- um den Zugang zum Lernen, die Übertragung von Lernergebnissen und einen hürdenlosen Bildungsweg zu fördern.

Quelle: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007.

FR cadre des certifications

Instrument permettant de définir et de classer des certifications (par ex. au niveau national ou sectoriel) selon un ensemble de critères (par ex. à l'aide de descripteurs) applicables à des niveaux spécifiques de résultats/acquis d'apprentissage.

ou

Instrument de classification des certifications en fonction d'un ensemble de critères correspondant à des niveaux déterminés d'éducation et de formation, qui vise à intégrer et à coordonner les sous-systèmes nationaux de

certification et à améliorer la transparence, l'accessibilité, la gradation et la qualité des certifications à l'égard du marché du travail et de la société civile.

Note: un cadre des certifications peut être utilisé pour:

- établir des normes nationales en matière de savoirs, d'aptitudes et de compétences;
- promouvoir la qualité de l'éducation;
- fournir un système de coordination et/ou d'intégration des certifications et permettre leur comparaison en établissant des rapports entre elles;
- promouvoir l'accès à l'apprentissage, le transfert des résultats/acquis d'apprentissage et la progression au sein du parcours d'enseignement et de formation.

Source: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007.

IT quadro delle qualifiche

Strumento per lo sviluppo e la classificazione delle qualifiche (per esempio, a livello nazionale o settoriale) in base a una serie di criteri (per esempio, descrittivi) applicabili a livelli specifici di risultati dell'apprendimento conseguiti.

o

Strumento di classificazione delle qualifiche in funzione di una serie di criteri basati sul raggiungimento di livelli di apprendimento specifici. Esso mira a integrare e coordinare i sottosistemi nazionali delle qualifiche e a migliorare la trasparenza, l'accessibilità, la progressione e la qualità delle qualifiche rispetto al mercato del lavoro e alla società civile.

Nota: è possibile utilizzare un quadro delle qualifiche per:

- stabilire norme nazionali in materia di conoscenze, abilità e competenze;
- promuovere la qualità dell'istruzione;
- fornire un sistema di coordinamento e/o d'integrazione delle qualifiche e consentire il confronto tra le qualifiche,
- collegandole tra loro;
- incoraggiare l'accesso all'apprendimento, il trasferimento dei risultati dell'apprendimento e la progressione nell'apprendimento.

Fonte: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007.

PL rama kwalifikacji

Narzędzie służące do opisu i klasyfikacji kwalifikacji (np. na poziomie krajowym lub branżowym) według przyjętego zespołu kryteriów (np. za pomocą deskryptorów) odpowiadającego wyszczególnionym poziomom osiągnięć w uczeniu się.

lub

Narzędzie służące klasyfikacji kwalifikacji zgodnie z kryteriami określonymi dla poszczególnych poziomów

kształcenia, mające na celu integrację i harmonizację podsystemów kwalifikacji oraz zwiększanie przejrzystości, dostępu, rozwoju i jakości kwalifikacji w kontekście rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego.

Komentarz: rama kwalifikacji może być zastosowana w celu:

- ustanowienia krajowych standardów wiedzy, umiejętności i kompetencji;
- promowania jakości kształcenia;
- opracowania systemu koordynacji i/lub integracji kwalifikacji i umożliwienia porównania kwalifikacji;
- promowania dostępu do nauki, transferu efektów uczenia się i postępu w nauce.

Źródło: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007.

PT quadro de qualificações

Instrumento que permite a definição e a classificação das qualificações (por ex. ao nível nacional ou setorial) de acordo com um conjunto de critérios (por ex. com a ajuda de descritores) aplicáveis a níveis específicos de resultados da aprendizagem.

ou

Instrumento concebido para a classificação de qualificações segundo um conjunto de critérios para a obtenção de níveis específicos de aprendizagem, que visa integrar e coordenar os subsistemas nacionais de qualificações e melhorar a transparência, o acesso, a progressão e a qualidade das qualificações em relação ao mercado de trabalho e à sociedade civil.

Nota: um quadro de qualificações pode ser utilizado para:

- estabelecer normas nacionais em matéria de conhecimentos, de capacidades e de competências;
- promover a qualidade da educação;
- fornecer um sistema de coordenação e/ou de integração das qualificações e permitir a sua comparabilidade;
- promover o acesso à aprendizagem, a transferência dos resultados da aprendizagem e a progressão no ensino e na formação.

Fonte: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007.

rámec kvalifikací

Nástroj pro definování a klasifikaci kvalifikací (na národní nebo sektorové úrovni) podle souboru kritérií (s použitím deskriptorů) aplikovatelných pro stanovení úrovně výsledků učení/vzdělávání.

nebo

Nástroj pro klasifikaci kvalifikací podle souboru kritérií odpovídajících specifikovaným úrovním dosaženého vzdělání nebo profesní přípravy, jehož úkolem je integrovat a koordinovat národní subsystémy kvalifikací a

zlepšovat transparentnost, přístupnost, další rozvíjení a kvalitu kvalifikací ve vztahu k trhu práce a k občanské společnosti.

Poznámka: Rámec kvalifikací může být použit:

- k zavedení národních standardů znalostí dovedností a kompetencí;
- k podpoře kvality vzdělávání;
- k poskytnutí systému koordinace a/nebo integrace kvalifikací a k umožnění srovnávání kvalifikací pomocí vztahů mezi nimi;

- k podpoře přístupu k učení, k přenosu výsledků učení a k dalšímu postupu ve vzdělávání a profesní přípravě.

AK

Pramen:

CEDEFOP. *Terminology of European education and training policy : a selection of 130 key terms. 2nd ed. Luxembourg : Publications Office of the European Communities, 2014. 331 s. ISBN 978-92-896-1165-7*

http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4117_en.pdf

Rámce kvalifikací

Stručná zpráva Cedefopu rekapituluje dosavadní vývoj v rámci kvalifikací, které nabývají na významu, přesto však stále přetrvávají překážky v jejich zavádění.

První práce na Evropském rámci kvalifikací (*European qualifications framework – EQF*) byly zahájeny před 10 lety na podzim roku 2004. Tato iniciativa částečně přispěla k tomu, že se rámce kvalifikací stávají integrální součástí téměř všech systémů OVP v Evropě. Mnohé země a regiony i mimo Evropu (např. asijsko-tichomořská oblast) rychle vytvářejí a zavádějí rámce kvalifikací.

Cedefop po celou dobu systematicky mapoval a analyzoval postupný vývoj rámců kvalifikací v různých uspořádáních a z různých důvodů.

Zavádění národních rámců kvalifikací – úkoly

Země může zavést národní rámec kvalifikací (NRK) bez právního rámce na základě konsensu, avšak pro plnou realizaci a celonárodní legitimnost je právní rámec důležitý. Právní postup má v jednotlivých zemích různou podobu – některé země pozměňují existující zákony, zatímco jiné zavádějí zákony nové. Do

října 2014 upřesnilo 28 rámců svůj právní základ, nejnověji Chorvatsko, Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM), Rumunsko a Švýcarsko. V současné době se na formální přijetí připravuje Belgie (Francouzské společenství), Polsko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Turecko. Finsko postupovalo v uplynulých letech rychle. Jeho příklad však ukazuje, že zavádění NRK nezávisí jen na technickém postupu, nýbrž i na politické podpoře.

Má-li být rámec funkční, musí být všechny postupy a kritéria na svém místě. To znamená přiřadit kvalifikace k úrovním, plně zajišťovat kvalitu a integrovat externí, soukromé a validované kvalifikace. Některé země v současné době provádějí tato závěrečná opatření a dosáhly tak dříve funkčního stadia: Belgie (Německý mluvící společenství), Chorvatsko, Estonsko, Německo, Island, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Černá Hora, Norsko a Portugalsko.

Přehled vytváření rámců kvalifikací v Evropě			
Země EU + EHP + Švýcarsko + země kandidující na členství v EU, stav v říjnu 2014			
28 NRK bylo formálně přijato 24 v roce 2013	18 NRK dosáhlo funkčního stadia 16 v roce 2013 7 je plně funkčních	33* zemí usiluje o komplexní NRK 30 v roce 2013 * Ve Spojeném království má komplexní rámce jen Skotsko a Wales, rámce Anglie a Severního Irsku zahrnují jen profesní/odborné kvalifikace	4 země zavedly částečné NRK obsahující omezený rozsah druhů a úrovní kvalifikací
29 zemí navrhlo/přijalo osmiúrovňové rámce 28 v roce 2013	26 zemí předložilo zprávy ukazující, jak se jejich rámce kvalifikací vztahují k EQF	22 NRK je napojeno na tzv. Boloňský rámec (<i>Framework for Qualifications of the European Higher Education Area – Rámec kvalifikací v evropské vysokoškolské oblasti</i>) 13 společně s odkazy na EQF	9 zemí uvádí úroveň EQF na certifikátech, diplomech nebo dokumentech Europassu 6 v roce 2013

K dosažení plně funkčního stadia je nejdůležitější zavést metodu výsledků vzdělávání. Pro země to představuje rozsáhlé diskuse o spojení mezi různými kvalifikacemi a o jejich relativní hodnotě. Více zemí nyní při vytváření standardů kvalifikací odkazuje na úroveň NRK. Používají i úrovně založené na výsledcích vzdělávání pro posílení konzistentnosti mezi kvalifikacemi a vzdělávacími institucemi. NRK by se měly stát integrální součástí politiky vzdělávání, profesní přípravy a zaměstnanosti tak, aby využily svůj plný potenciál. Zavádění NRK musí mít dlouhodobou perspektivu.

NRK jsou určeny ke zvýšení transparentnosti a to vyžaduje, aby byly jasné a předvídatelné. Anglie poskytuje opačný příklad země, v níž množství měnících se rámců kvalifikací snižuje transparentnost.

Informovanost žáků – SCQF

Nezávislá evaluace zkoumala v roce 2013 míru informovanosti o Skotském rámci kreditů a kvalifikací (*Scottish credit and qualifications Framework*) a o jeho vnímání a chápání žáky, rodiči, vyučujícími a vedením škol. Evaluace poskytuje vhled do postupu zavádění rámce. Hlavní zjištění o žácích:

- 53 % všech žáků uvedlo, že vědí o SCQF. Míra znalosti se liší v různých částech systému vzdělávání, nejvyšší je ve školách (63 %).
- Z žáků, kteří o rámci vědí, 66 % dostatečně chápe jeho principy a účel. Vědí, co znamenají úrovně a kreditní body, a jak rámec představuje postup a přechody v systému vzdělávání a profesní přípravy.
- Polovina žáků, kteří o rámci vědí, ho použila. Nejpravděpodobněji jsou to žáci ve školách – rámec je podporuje při plánování budoucího vzdělávání a profesní přípravy.

NRK a koncoví uživatelé

NRK mohou plně fungovat pouze v případě, že koncoví uživatelé – žáci, rodiče, učitelé a pracovníci v poradenství – o nich vědí. Většina zemí ještě nedosáhla takové informovanosti o NRK. Zavedené rámce, např. SCQF, vykazují vysokou míru informovanosti mezi uživateli (viz výše).

Uvedení úrovně NRK a EQF do certifikátů a diplomů i do databází kvalifikací je důležité pro zvýšení povědomí žáků a dalších koncových uživatelů o rámcích. V této oblasti pokročili v ČR, Dánsku, Estonsku, Irsku, Francii, Německu, Litvě, na Maltě a v Portugalsku. V Anglii a v Severním Irsku, kde hodnotící orgány mohou rozhodnout o tom, zda budou odkazovat na odpovídající úroveň EQF či ne, je pokrok pomalejší.

Má-li být NRK viditelný a pomáhat žákům při plánování vzdělávací dráhy, musí být jeho úrovně použity jako orientační body na všech stupních a pro více účelů: databáze kvalifikací by měly odrážet úrovně rámců; standardy a programy by měly též odkazovat na úrovně; poradci by měli používat rámec jako nástroj a vý-

sledky vzdělávání a profesní přípravy by mělo být možné identifikovat podle úrovně NRK (a EQF).

NRK a validace

Úzké spojení mezi NRK a opatřeními pro validaci výsledků neformálního a informálního vzdělávání činí NRK pro jednotlivé žáky relevantnější. Má-li se vytvořit toto spojení, musí být pro evaluaci všech forem vzdělávání používány tytéž standardy založené na výsledcích vzdělávání. Několik zemí, např. Francie, plně integrovalo validaci do svých NRK, mnohé další však ještě toto spojení musí ustavit. Na základě Evropského inventáře validace výsledků neformálního a informálního vzdělávání (*European Inventory on the validation of non-formal and informal learning*)¹ hlásí 16 zemí, že probíhají diskuse o tom, jak spojit NRK s validací. Dalších 20 zemí tvrdí, že spojení již ustavily, buď zčásti, nebo pro specifické kvalifikace. Pokračování k Doporučení Rady o validaci², které stanovuje rok 2018 za cílové datum, přispívá k posilování tohoto spojení.

NRK a trh práce

Většina NRK vychází z kvalifikací regulovaných a udělovaných národními úřady (např. ministerstvy školství). V posledních letech země věnují více pozornosti tzv. externím kvalifikacím, udíleným neformálním a soukromým sektorem. Otevírání rámců vůči těmto kvalifikacím zvyšuje celkovou transparentnost a zároveň posiluje spojení mezi počátečním (odborným) vzděláváním, poskytovaným převážně veřejným sektorem, a dalším odborným vzděláváním nabízeným jinými poskytovateli a podniky. Udržování důvěry v celkový systém vyžaduje odpovídající systém zajišťování kvality. Rakousko, Dánsko, Nizozemsko, Norsko a Švédsko buď již přijaly kritéria zajišťování kvality, která zahrnují externí kvalifikace i orgány, jež je udělují, nebo na tom pracují. Nizozemsko udělalo v letech 2012–2014 značný pokrok – několik kvalifikací udílených soukromými poskytovateli je nyní formálně začleněno do nizozemského rámce. Budoucí úspěch NRK bude převážně záviset na tom, zda rámce budou považovány za adekvátní mimo formální veřejné vzdělávání a přípravu.

Dosažené výsledky vzdělávání

Úrovně NRK založené na výsledcích vzdělávání přispívají k transparentnosti objasňováním toho, co se od držitele kvalifikace očekává. Tyto zamýšlené výsledky vzdělávání však pro vytvoření důvěry v kvalifikace nestačí – záleží také na dosažených výsledcích vzdělávání. Nedávno publikované výsledky šetření Programu mezinárodního hodnocení kompetencí dospělých (*Programme for the International Assessment of Adult Competencies* – PIAAC) ukazují, že vzdělávání a profesní příprava fungující na stejné úrovni zamýšlených výsledků

vzdělávání se mohou velmi lišit ve skutečně dosažených výsledcích vzdělávání. V dalším rozvíjení NRK a ve spolupráci ve vztahu k EQF by se jednotlivé země měly snažit odstranit tuto rozpor.

Evropský rámec kvalifikací – dosud dosažený pokrok

Od září 2009 do listopadu 2014 prezentovalo 26 zemí referenční zprávy ukazující, jak se národní rámce vztahují k EQF, a zbylé zprávy se očekávají v roce 2015, což signalizuje, že první stadium referenčního procesu EQF se blíží ke konci. Navzdory zpoždění oproti původním cílům z doporučení o EQF je proces obecně úspěšný – všechny země se aktivně snaží plnit cíle vyjádřené v doporučení o EQF a požadavky nastíněné v kritériích podporujících přiřazovací proces.

Informace shromážděné v procesu přiřazování přispívají rovněž k větší transparentnosti kvalifikací na národní a evropské úrovni. Přiřazovací zprávy³ pokrývají všechny úrovně a druhy národních kvalifikací jak v národním jazyce, tak v angličtině. Mnoho zemí tyto informace před vytvořením EQF nemělo. Společný postup spuštěný 10 přiřazovacími kritérii a procedurami⁴ zjednodušuje srovnávání mezi zeměmi.

Pracovní metody rozvíjené poradní skupinou EQF přispívají ke zvýšení vzájemné důvěry. Členové jednají jako *kritičtí přátelé* uznávající, že celkový úspěch EQF závisí na transparentnosti a na ochotě poskytovat i přijímat konstruktivní zpětnou vazbu.

Stále však zůstávají náročné úkoly. Např. národní zprávy obvykle neposkytují informace o tom, jak bylo dosaženo rozhodnutí o přidělení úrovně kvalifikací nebo druhům kvalifikací. Někdy je nejasné, které kvalifikace jsou v NRK zahrnuty, protože právní či politická rozhodnutí nemusí být ještě ukončena, nebo chybí správný formát pro prezentování těchto informací. V mnoha případech příslušné zprávy nepopisují, jak jsou různé aspekty přiřazování navzájem provázány – např. zda a jak zajišťování kvality umožňuje posun k metodě výsledků vzdělávání a ke stanovení úrovně kvalifikací. Odděleně vedená diskuse o těchto problémech způsobuje, že informace nejsou prezentovány koherentně, a tím se může zhoršit transparentnost.

Referenční zprávy musí být také průběžně aktualizovány. Např. Malta již dvakrát aktualizovala svou první zprávu vydanou v roce 2009, Estonsko a Vlámské společenství Belgie také připravují aktualizované zprávy. Důvěryhodnost EQF spočívá na pravidelném aktualizování informací registrujícím všechny změny v rámci a v kvalifikacích, které zahrnuje.

Globální dimenze rámců kvalifikací

Globální seznam národních rámců kvalifikací, který společně publikovaly Cedefop, ETF a Unesco v roce

2013/14⁵, obsahuje více než 140 rámců. Většina z nich byla vytvořena a zavedena v posledním desetiletí. I když tyto rámce mají hlavně národní roli, jsou používány i k posilování spolupráce mezi zeměmi a regiony.

V roce 2012 se Irsko a Nový Zéland rozhodly sladit své NRK. Jejich dohoda vysvětluje vztahy mezi úrovněmi obou rámců a usnadňuje vzájemné uznávání kvalifikací mezi oběma zeměmi. Nový Zéland se nyní snaží rozšířit tento přístup i na Malajsii a Skotsko.

Zatímco některé země usilují o přímé spojení svých NRK, jiné zavádějí regionální rámce, např. EQF a rámec Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN), který má vstoupit v platnost 1. ledna 2015. Poradní skupina EQF ve snaze posílit spolupráci zahájila diskusi s Austrálií, Novým Zélandem a Hongkongem. Technické sladění těchto tří NRK s EQF má být provedeno v roce 2015 a má podporovat vzájemné uznávání. Několik dalších neevropských zemí projevilo zájem o spojení s EQF, i když o načasování ještě nebylo rozhodnuto. To ukazuje, že rámce kvalifikací mohou být využity jako nástroje politické spolupráce.

Také Unesco uznává, že rámce kvalifikací mohou pomáhat v podpoře mezinárodní spolupráce v oblasti kvalifikací. Ve světle rozhodnutí Šanghajskeho globálního fóra o TVET⁶ (2012) zkoumá Unesco od roku 2013 technickou a koncepční proveditelnost světových referenčních úrovní pro kvalifikace. Výchozím bodem této práce je pokrok dosažený při zavádění národních a regionálních rámců kvalifikací. Je třeba zjistit, zda soubor společných referenčních úrovní může pomoci spolupráci a vzájemnému pochopení.

Zatím hrají rámce kvalifikací při zvyšování transparentnosti a podpoře společného uznávání jen malou roli. Výše uvedené přístupy však naznačují, že tato role bude nabývat na významu. **AK**

¹ Viz záznam článku z časopisu BWP v rubrice Co nového v časopisech.

² Doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:CS:PDF>

³ <https://ec.europa.eu/ploteus/en/documentation>

⁴ https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqffiles/criteria_en.pdf

⁵ <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications/21958.aspx>

⁶ *Technical and Vocational Education and Training (Odborné a profesní vzdělávání a příprava)*

Pramen:

Qualifications frameworks: expanding influence, persisting obstacles. Briefing Note, November 2014, No 1, p. 1-4. ISSN 1831-2411.

<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/9091>

Vzdělávání učitelů profesních škol v Německu

O nových úkolech ve vzdělávání učitelů profesních škol se nyní intenzivně diskutuje na základě doporučení expertních komisí. Kromě zajištění kvalitativních standardů jde také o vytvoření nových cílových skupin prostřednictvím kooperačních modelů a koncepcí pro přímé a postranní vstupy.

Vzdělávání učitelů (německy: vzdělávání pro *Lehrkräfte* – *Lehrkräfte*) všeobecně vzdělávacích i odborných škol je v debatě o politice vzdělávání trvalým tématem. U učitelů profesních škol se hledá vhodný poměr odborné vědy, odborné didaktiky a pedagogiky. Kromě odborně systematických kompetencí má studium poskytovat i vzory případového a situačně profesionálního jednání.

Kvalifikovaných učitelů byl v řemeslnických a technických oborech vždy poměrný nedostatek, který byl ovlivňován postavením inženýrů na trhu práce. Proto se stále vytvářely zvláštní programy pro pokrytí potřeby odborných učitelů. Současné koncepce usilují o získání nových cílových skupin a o otevření dalších přístupových cest ke studiu.

Zvláštní zájem vzbuzuje aktuální proces profesionalizace a snaha o zevšeobecnění přípravy učitelů pro odborné zaměření *zdravotnictví a péčovatelství* orientované podle standardů vzdělávání učitelů. V těchto rychle rostoucích oblastech činnosti vznikají nové vzory odbornosti, profesionalizace a zaměstnání. V důsledku toho se standardy a modely vzdělávání učitelů, způsoby přístupu a struktury nabídek ještě tvoří.

V současnosti se diskutuje o nových obtížných úkolech, s nimiž se učitelé střetávají, a na které by měli být připravováni již při studiu. Tyto úkoly zásadně ovlivňují a mění pole činností učitelů v profesních školách.

Pracovní činnosti v profesní škole

Diferencovanost a rozmanitost pracovních činností se ukazuje na webových stránkách profesních škol. Tyto školy zpravidla nabízejí šest až osm různých školních forem: předprofesní přípravu (*Berufsvorbereitungsjahr*), rok základní profesní přípravy (*Berufsgrundbildungsjahr*), odbornou profesní školu (*Berufsfachschule*), duální profesní přípravu (*duale Ausbildung*), školní profesní přípravu (*vollschulische Berufsausbildung*), další profesní vzdělávání v odborných školách (*Fachschule*) např. pro mistry, techniky, sociální pedagogy, studijní obory střední odborné školy (*Fachoberschule*) a profesního gymnázia (*Berufliches Gymnasium*) kvalifikujícího ke studiu na vysoké škole. Nabízejí vzdělávání i dospělým, např. v reálné škole (*Realschule*)¹.

Tyto obory vzdělávání mají odlišné kurikulum, vzdělávací standardy, cílové perspektivy a zaměřují se

na různé skupiny žáků. Např. v přechodovém systému je podporována spolupráce se školami, které opouštějí absolventi, s poskytovateli vzdělávání a s podniky. Je kladen důraz na regionální propojení. Poskytuje se profesní orientace, pedagogická diagnostika, tvorba podpůrných plánů a zvládnutí různorodosti. Duální profesní příprava vyžaduje spolupráci učebních míst s podniky, zavádění učebních polí a rozvoj studijních oborů. Ve velmi diferencovaných odborných profesních školách se vyžadují jiné formy tvorby učebních plánů, spolupráce a utváření učení. Některé odborné profesní školy spolupracují s odbornými vysokými školami (*Fachhochschule*) a formou dvojích kvalifikací přebírají části bakalářského studia.

Školy mají kromě vyučování, tvorby kurikul a spolupráce s podniky i další nové úkoly. K nim patří zajišťování kvality, management kvality, hodnocení a vytváření školních profilů pro školu a regionální vzdělávací centra.

Inkluze

Inkluze zdůrazňuje zásadu rovnosti formulovanou ve 3. článku ústavy. Zaměřuje se na všechny lidi nezávisle na jejich individuálních dispozicích. Inkluzivní vzdělávání zahrnuje všechny marginalizované skupiny.

Debatu o inkluzi podpořila konvence OSN o právu znevýhodněných z roku 2008, kterou Německo podepsalo v únoru 2009. V Národním akčním plánu pro zavedení konvence schváleném v roce 2011 se spolková vláda zavazuje vytvořit strategii z cílů a opatření.

Pro mnohé je však omezení debaty a snah o inkluzi na lidi s handicapem nedostačující, protože se nepřihlíží k ostatním marginalizovaným nebo marginalizací ohroženým skupinám – lidem s migračním původem, školním outsiderům, chudým lidem, homosexuálům a transsexuálům, starým lidem atd. Jde hlavně o to, aby se upustilo od nálepkování a segmentování a všem lidem se poskytovalo optimální vzdělávání v souladu s jejich individuálními kompetencemi, potenciálem a potřebami. Systém (odborného) vzdělávání se musí přizpůsobovat potřebám žáků.

Demografická změna

O demografické změně se v současné době diskutuje i v pedagogice profesní přípravy, protože úkoly jsou zřejmé. Její důsledky jsou citelné na všech úrovních

systemu (odborného) vzdělávání. Prognózy ukazují na čtyři jednoznačné trendy:

- celkový počet obyvatel se snižuje;
- obyvatelstvo stárne, znatelně stoupá podíl a počet lidí starších 60 let;
- existuje vnitřní migrace do přelidněných center;
- zvětšuje se podíl lidí s migračním původem, i ve starších věkových skupinách.

Zvláště se bude zvětšovat podíl mladších lidí s migračním původem. V roce 2010 mělo migrační původ 19 % obyvatel. V současné době je to u 24letých 23 % a u jednoletých již 35 %. Tyto podíly se nebudou měnit pouze přistěhovalectvím, nýbrž také polickými rozhodnutími, třeba ustanovením týkajícím se volby státního občanství. V současné době pouze 45 % osob s migračním původem tvoří cizinci. Z 10letých až 19letých má 36,5 % cizí státní občanství, u mladších 10 let je to jen 17 %.

Tyto všeobecné vývojové trendy mají rozdílnou podobu podle spolkových zemí a regionů. Značně se liší jak úbytek obyvatel, tak i věková pyramida.

To má závažné dopady na profesní školy. Zvláště budou ubývat počty žáků v duální profesní přípravě ve venkovských regionech. Při ponechání současných struktur nebudou v mnoha studijních oborech dosaženy minimální počty k vytvoření třídy. Důsledkem je, že by se celé studijní obory a nabídky vzdělávání musely zavřít a existence škol by byla ohrožena. To by mělo v postižených regionech negativní dopady na hospodářské, sociální a kulturní struktury. Velký potenciál zde představuje inkluze spojená s regionálním propojením a koordinací, školní autonomií a flexibilní tvorbou nabídek prostřednictvím polyvalentních modulů. Tak lze připravit kvalitní nabídky vzdělávání blízko bydliště i pro starší generaci, která zatím není považována za cílovou skupinu systému (odborného) vzdělávání.

Pro toto komplexní a rozmanité pole činnosti a nadcházející značné pedagogické nároky inkluzivního vzdělávání se otevírají různé způsoby profesionalizace vzdělávacího personálu. Při vycházení ze standardního gymnaziálního modelu univerzitního studia dvou hlavních předmětů pro profesní přípravu byly zavedeny diferenciované modely, které především reagují na nedostatek absolventů. Rozvoj modelů studijních oborů a zvláště jejich otevírání dalším cílovým skupinám však postupuje jen váhavě.

Kooperační modely – důsledek nedostatku absolventů

Od začátku 90. let existovala snaha realizovat vzdělávání učitelů v odborných vysokých školách. Trvalý nedostatek učitelů profesních škol v řemeslně technické oblasti však vedl až v roce 2001 k rozhodnutí zavést

v Severním Porýní-Vestfálsku (*Fachhochschule a Universität Münster*) a v Bádensku-Württembersku kooperační model pedagogické vysoké školy s odbornými vysokými školami od roku 2003. Vedle tradičního univerzitního modelu byl zaveden organizační model, který zahrnuje spolupráci s odbornými vysokými školami a prostřednictvím speciálního akreditačního postupu zajišťuje přístup k vyšší službě (*höherer Dienst*).

Ekonomicko-pedagogické studijní obory dosavadních diplomovaných učitelů obchodu byly zařazeny do boloňské struktury v čistě univerzitních modelech. Zde působí všeobecná stoletá tradice univerzitního vzdělávání učitelů obchodu od začátku s polyvalentním absolutoriem. Právními úpravami téměř všech spolkových zemí, kde je studijní obor označen *Master of Education*, je však toto velmi důležité uznávání absolutoria střednědobě ohroženo hospodářskými podniky.

Velmi diferenciovány jsou modely vzdělávání učitelů profesí ve zdravotnictví a pečovatelských, které představují se zhruba 500 začínajícími studenty ročně závažnou veličinu. Vedle kooperativních a čistě univerzitních modelů zde existují také programy odborných vysokých škol, které jsou zaměřeny na vyučování ve zdravotních školách, a tudíž představují zvláštní formu.

Zda se splní očekávání a nedostatek studentů učitelství v určitých profesních odborných směrech bude odstraněn, to v současné době nelze na základě statistik vyhodnocovaných za spolkové země nebo celý stát zjistit. Jako indicie zde mohou být uvedena čísla z hodnocení a opětné akreditace modelu FH-PH (*Fachhochschule – Pädagogische Hochschule*). Zajímavé jsou relativně malé podíly – 34 % dotázaných, kteří mají jednoho z rodičů s akademickou profesí a 10 % z těch, kteří mají v rodině či mezi příbuznými učitele.

Jen malá část studentů tak může využívat specifické zkušenosti s učitelskou profesí, vzory i předchozí znalosti a zdroje. Zkoumaná skupina dotázaných podle toho moc nepodléhá vlivu *dědění* učitelského povolání, mnohem více sleduje vlastní projekt akademické kariéry. Nové modely vzdělávání učitelů tak umožňují nové způsoby přijímání, které využívají osoby bez tradičního oprávnění přístupu na vysokou školu.

Nové studijní modely provázející profesi pro přímý a postranní vstup do učitelského úřadu

V rámci přechodu na bakalářské/magisterské struktury i ve znamení zpřístupnění univerzit osobám s netradičním oprávněním ke vstupu na vysokou školu prostřednictvím studijních modelů provázejících profesi popř. magisterských programů, které lze absolvovat souběžně s přípravnou službou, se nyní vytvářejí také studijní modely pro ty, co vstupují ze strany. Je to další řízený

přístup k učitelskému úřadu, který v profesních školách posílí potřebnou rozmanitost profesních biografií, odborných kompetencí a také životních a pracovních zkušeností.

Skupina přímo vstupujících je definována z hlediska profesní biografie v první řadě podle odbornosti a odborných vědeckých znalostí, které také dokládají jejich status experta. Kromě toho se však pedagogická profesionalita projevuje v práci v situacích, které se vyznačují nejistotou, neznalostí a nepředvídatelností. V centru činnosti pedagogiky profesní přípravy se nenacházejí jen odborné znalosti, které lze definovat obsahově, nýbrž specifická procesní kompetence. Hlavní hodnotu v získávání těchto kompetencí zaujímá kategorie reflexe, tj. teoreticky vedené uvažování a odůvodňování vlastního jednání v pedagogických situacích za podmínky eliminování bezprostředního tlaku při jednání a rozhodování. Zde spočívá nutnost účasti vysokých škol v profesionalizaci provázející profesi, kterou je třeba nově koncipovat.

Perspektivy

Navzdory vyzkoušení nových modelů a přístupů k povolání učitele v profesní škole zůstává královskou cestou tradiční způsob. Vedle restriktivní akreditační praxe pro kompetence získané profesně je především trvání na druhém předmětu největší překážkou pro vznik nových cílových skupin a zvýšení různorodosti vzdělávacího personálu. Zároveň se jeden předmět v podmínkách exploze znalostí nedá v objemu 60-70

kreditních bodů studovat na požadované gymnaziální úrovni. K novým požadavkům, jako je inkluze, zvládnutí různorodosti, kvalita, management vzdělávání, vytrvalost apod. se tak přihlíží pouze marginálně. Jsou – pokud vůbec – přesouvány do dalšího vzdělávání. K problémům ve studiu to vede především u nových cílových skupin z praxe a část z nich proto často studovat nezačne.

V profesních školách jsou velmi nedostatečně zastoupeny především učební síly s migračním původem a s bohatými zkušenostmi ze světa práce. Zrušením druhého předmětu ve prospěch prohlubovacích a doplňkových modulů by byl schůdný způsob k odstranění těchto nedostatků. Možné by byly moduly pro inkluzi, individuální podporu, prevenci násilí, trvalost, management kvality atd. Existují rozpracované koncepce, které by se daly jednoduše přizpůsobit. Studium takových modulů by se prohloubila a rozšířila také pedagogická profesionalita.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ Podrobnější přehled systému vzdělávání v Německu najdete v příloze Zpravodaje IV/2007
<http://www.nuv.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/2007/Zp0710pIVa.pdf>

Pramen: Faßhauer, Uwe und Rützel, Josef. Herausforderungen und Perspektiven für die Lehramtsausbildung für berufliche Schulen. Berufsbildung, 2013, Nr. 143, S. 2-5.

Jazykový vývoj neslyšících dětí

„Kochleární implantáty“ pomohly mnoha neslyšícím dětem naučit se mluvit a usnadnily jim život. Stále se uvažovalo o tom, že by mohly existovat rozdíly v mluvené řeči mezi neslyšícími dětmi a dětmi, které slyší normálně. Vědci však nedávno zjistili, že tyto rozdíly jsou jen nepatrné.

Morfologie a syntaxe neboli způsob, kterým jsou různé formy slova spojovány, je jedním z nejobtížnějších aspektů učení se jazyku. Zda je to pro dítě s kochleárním implantátem náročnější než pro normálně slyšící dítě se nevědělo.

Projekt MORLAS (Morfologicko-syntaktické jazykové dovednosti neslyšících dětí s kochleárním implantátem: spojená lingvistická studie o nizozemštině a němčině) financovaný Evropskou unií, se zaměřil na posuzování řečové úrovně dětí s kochleárním implantátem, které vstupují do základní školy, a zkoumal jejich porozumění morfologii a syntaxi. Studie zahrnovala německy a nizozemsky mluvící děti proto, aby se zjistilo, zda jsou mezi různými jazyky nějaké rozdíly.

Výzkumní pracovníci nejprve vytvořili teoretický rámec, který kvantifikoval rozdíly v morfologicko-syntaktické struktuře mezi oběma jazyky. Rámec jim umožnil srovnávat výsledky mezi německy a nizozemsky mluvícími dětmi. Protokoly

o shromažďování dat z nizozemské skupiny byly přizpůsobeny německé části studie.

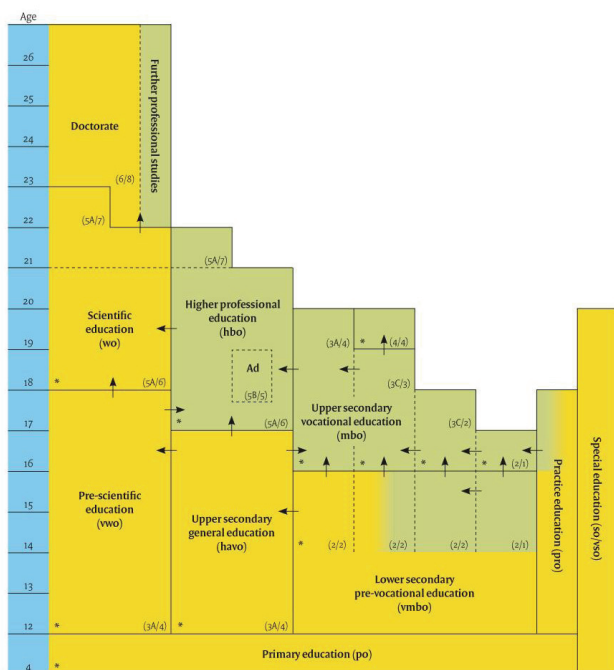
Byla shromážděna data od 10 dětí s kochleárním implantátem a 10 normálně slyšících dětí ve Flandrech (nizozemština), a od 10 dětí s kochleárním implantátem a 30 normálně slyšících dětí ve Vídni (němčina). V projektu MORLAS se zjistilo, že mezi německy a nizozemsky mluvícími dětmi existují jen nepatrné rozdíly.

Děti s kochleárním implantátem většinou vykazovaly stejné styly učení jako normálně slyšící děti s výjimkou tvoření množného čísla podstatných jmen, které jim šlo o trochu hůře. Tato informace může pomoci učitelům a rodičům zlepšit lingvistický vývoj dětí s kochleárním implantátem. **AK**

Pramen: Language development in deaf children. Research*EU, 2014, No 35, p. 18-19. http://cordis.europa.eu/research-eu/magazine_en.html

Odborné vzdělávání v Nizozemsku

Z pokladové zprávy, kterou Expertní středisko odborného vzdělávání (ECBO)¹ zpracovalo pro přípravu publikace OECD², jsme vybrali závěrečné evaluační poznámky.

Podkladová zpráva podává přehled o vývoji v sekundárním a postsekundárním vzdělávání v Nizozemsku. Podle mnoha srovnatelných standardů je systém odborného vzdělávání a přípravy (OVP) v Nizozemsku dobrou kombinací školních programů a programů profesní přípravy na pracovišti v podnicích, kterou umožňuje spolupráce škol s místními podniky. Stále je však možné zlepšovat, jak ukazuje sedm závěrečných poznámek zprávy.

- Vzdělávací systém v Nizozemsku je dosti standardizovaný s širokými sloupy všeobecného a odborného vzdělávání, které se na různých úrovních rozvíjejí do vzdělávacích cest. Tyto sloupce se rozvíjejí relativně nezávisle na sobě. Až dosud existuje v profesních cestách dosti velká flexibilita, pokud jde o dobu vyučování, postup ve studiu a umístění školy. V rámci této struktury však žáci postupují po různých vzdělávacích cestách, pokračují a přestupují mezi kurzy na různých úrovních. Kromě regionálních středisek profesní přípravy (*regionale opleidingscentrum* – ROC), vznikla v posledních letech řada „škol“, např. síťové, profesní, sousedské a podnikové školy. Jiným pozoruhodným faktorem je silný rozvoj soukromého sektoru v odborném vzdělávání, do něhož se investovalo přes 2 miliardy eur. V celoživotním vzdělávání mají veřejné školy jen malý podíl na trhu v porovnání s rozsáhlou soukromou iniciativou (podíl MBO činí 8 % a HBO 5 %). Důležitým poznatkem je, že v odborném sloupci má každá z institucí (VMBO, MBO a HBO) svůj vlastní legisla-

tivní rámec a jen částečně srovnatelný administrativní systém. Každý subsystem je relativně uzavřený se svými vlastními zákony a směnicemi. V sektoru vzdělávání je tedy politika *rozškátulkovaná*, to znamená, že je specifická pro každý druh vzdělávání. Každý druh vzdělávání (sekundární a postsekundární OVP) tak má své vlastní celostátní politické orgány, formy koordinace a agendu pro rozvoj. Z toho vyplývá, že neexistuje celostátní znalostní infrastruktura a politická debata s mechanismem jasné zpětné vazby znamenající, že každý se může trochu zapojit (nebo zůstat mimo). Ve skutečnosti přesně nevíme, do jaké míry jsou v trajektoriích dalšího vzdělávání nebo v kurzech celoživotního vzdělávání mezery, nebo do jaké míry zažívá Nizozemsko „selhání trhu“. Nizozemsko má míru účasti ve formálním a neformálním vzdělávání po počátečním vzdělávání relativně vysoko nad 15 %, která EU stanovila za cíl. Avšak kvůli *rozškátulkování* politiky, si nikdo opravdu nepřipouští problémy a potíže na křižovatkách různých druhů vzdělávání, např. změny v napojení mezi úrovněmi MBO a HBO a možnostmi celoživotního vzdělávání zůstávají relativně nedotčeny. Pokud jde o diskuse o ujasnění titulu mistr (*meester*), tedy o aspektech, které jsou daleko více ceněny ve výkonných ekonomikách Německa nebo Švýcarska, pak ani podniky nemají žádné transparentní uznávání nebo standardizaci řemeslnického mistrovství a professionalism.

- Systém kvalifikací pro sekundární a postsekundární OVP a odpovídající kurzy jsou v současné době revidovány. Ti, kdo koncipují kvalifikace, musí jako součást této operace brát v úvahu množství změn, ke kterým došlo v systému jako celku: zavedení vstupní úrovně kvalifikace pro MBO1 a odstranění univerzálního vstupu do MBO2 na vstupní straně systému, a zároveň zkrácení délky trvání kurzů na úrovni MBO3 a 4 na výstupní straně systému. Tento zásah by měl dát žákům možnost zvolit si, zda rozvíjet široký základ pro vstup na trh práce, nebo pokračovat k další specializaci ve vysokém odborném vzdělávání (HBO). Navrhovaná striktní kritéria platící pro všeobecně vzdělávací předměty v sekundárním OVP učiní programy mnohem náročnější, pokud jde o jazyk a matematiku. Není známo, jak se tyto všeobecné dovednosti vztahují k řemeslnickým dovednostem a k záležitostem jako je komunikace, podnikatelství a vytváření sítí ve zhruba 4000 povolání na trhu práce. Některé z těchto postupů

si tak ve skutečnosti potenciálně vzájemně odporují a neví se, jaký bude jejich společný vliv na školní vzdělávací cesty a na cesty učňovství, které mají mnohem více dospělých účastníků. Neudělala se žádná předběžná evaluace. Nelze vyloučit možnost, že povaha vzdělávání na úrovni MBO se stane všeobecnější a bude více založena na studiu knih. Akční plán „Zaměření na řemeslnictví“ zdůrazňuje v první řadě efektivnost OVP na sekundární úrovni – nikoliv v řemeslnictví. Ve vládních metodických listech (z 2. června 2014), je tato pozice poněkud rozporována a řemeslnictví je nyní ve středu pozornosti, ačkoliv školy mají stále napilno se zaváděním „Zaměření na řemeslnictví“.

▪ Vzdělávací systém čelí obecnějšímu problému, a to jak najít rovnováhu mezi přístupností, efektivitou a kvalitou. V posledních letech princip přístupnosti poněkud ustupuje do pozadí. Větší prioritu má efektivita, jak to ukazují různé postupy: silné rozpočtové omezení pro programy vzdělávání dospělých, plány na změnu financování necelodenního vzdělávání na úrovni HBO, zkrácení rozpočtu znalostních center pro OVP a pro obchodní společenství (WVA), zkrácení formálního trvání vzdělávacích cest a intenzivnější vzdělávání v prvním ročníku. Koncept kvality může mít velmi různý význam, např. jako ustavení profesního profilu, „programy excellence“ ve vyšším odborném vzdělávání, věnování větší pozornosti všeobecně vzdělávacím předmětům než počítáním s kvalifikacemi v sekundárním OVP, nebo zajišťováním toho, aby bylo odborné vzdělávání na sekundární a vyšší úrovni sladeno s inovacemi na pracovišti. Veškeré úsilí o zvýšení standardů kvality závisí na úspěchu investic do kvalifikací a schopností učitelů a instruktorů v podnicích, kteří musí integrovat teoretické a praktické vyučování.

▪ Nizozemsko spoléhá na devět největších průmyslových odvětví. Investice do výzkumu mají posilovat inovace a partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem v těchto odvětvích (i když některé organizace se domnívají, že investice jsou příliš omezené a měly by být šířeji zaměřené. Těmto průmyslovým odvětvím byly přizpůsobeny agendy zabývající se lidským kapitálem. Kromě programů zaměřených na bližší seznámení žáků s obsahem odborných profesí a kurzů zavedla vláda Střediska inovativního řemeslnictví (MBO) a Střediska odbornosti (HBO). Podniky a instituce MBO a HBO spolupracují na posílení rozvoje regionálních znalostí v jednom z klíčových sektorů/oblastí inovací v Nizozemsku. V roce 2014 byl založen nový regionální investiční fond, na němž se podílejí podniky a místní správa. To může vést k novému hybridnímu učebnímu prostředí, v němž jsou žáci s různým druhem a úrovní vzdělání připravováni zároveň podniky a

školami, a kde se podporuje rozvoj znalostí, což je i v zájmu samotných podniků. Výzkumy ukazují, že chvíli trvá, než se iniciativy stanou produktivní, jsou-li však investice dostatečné, může to vést k dosažení dalšího vzdělání a k rozvoji kariérní dráhy.

▪ Profesionální příprava mimo školu je ovlivňována současným vývojem v sociálně ekonomické politice a revizí opatření na trhu práce. Ve světle strukturální a rostoucí nezaměstnanosti zejména mezi mladšími věkovými skupinami s nízkou kvalifikací na trhu práce zahrnují důležité politické návrhy zkrácení doby poskytování podpory v nezaměstnanosti a uvolnění práva na propuštění, i když ti, kdo hledají práci, by se měli dostat zpět do zaměstnání co nejdříve. Taková opatření trhu práce však mají dopad na fungování další profesní přípravy, na ochotu účastnit se buď všeobecné, nebo specifické přípravy, a též na ochotu přispívat ke specifickým inovacím v podniku. V současnosti není vliv navrhovaných opatření na trhu práce na profesní přípravu a zvyšování kvalifikace předmětem diskuse.

▪ Koncepte postsekundárního odborného vzdělávání je dosti nejasná. I když sekundární OVP a vyšší odborné vzdělávání jsou formami počátečního odborného vzdělávání, pro mnohé dospělé slouží také jako další odborné vzdělávání formou postsekundárního vzdělávání nebo vzdělávání po počátečním odborném vzdělávání. To platí zejména pro sekundární OVP, kde jsou duální cesty rozšířenější než ve vyšším odborném vzdělávání. Malý rozsah programů profesní přípravy na rozhraní mezi MBO a HBO (specializované programy profesní přípravy na úrovni MBO4, mistrovské (*meester*) programy, spojení s nižší bakalářskou hodností a s bakalářem HBO) jsou dobrou předzvěstí pro trh práce. Avšak malé a klesající počty dospělých v těchto kurzech zdůvodňují ustavení komise (*Rinnooy Kan commissie*). Tato komise pro vysoké školství došla na jaře 2014 k závěru, že modularizace, flexibilita, přizpůsobení potřebám studentů a financování podle poptávky jsou složky úspěšného programu celoživotního vzdělávání dospělých. Komise radí pro nadcházející období provést další pokus s finančními nástroji, to však závisí na rozhodnutí vlády. „Vzdělávací a pracovní“ cesta z OVP na vysokoškolskou úroveň je ještě v nedohlednu. **AK**

¹ ECBO <http://www.ecbo.nl>

² Fazekas, Mihály, Litjens, Ineke. *A Skills beyond School Review of the Netherlands*. Paris : OECD, 2014. *OECD Reviews of Vocational Education and Training*. ISBN 978-92-64-22184-0 (PDF) <http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/A-Skills-Beyond-School-Review-of-the-Netherlands.pdf>

Pramen: Meer, van der Marc, Smulders, Hester. OECD review: Skills beyond School. National background report for the Netherlands. July 2014.

http://www.ecbo.nl_images/user/ecbo.14-163-oecd-review-skills-beyond-school-background-nl.pdf

Co nového v časopisech

<p>Journal of vocational education and training</p>	
<p>FRIES, Jan, GÖBELB, Christian & MAIERA, Michael F. Do employment subsidies reduce early apprenticeship dropout? [<i>Snižují subvence zaměstnanosti míru předčasných odchodů z učňovství?</i>] JVET, Vol. 66, no. 4 (2014), p. 433-461, 9 tab., 4 obr., lit. 49. Článek evaluuje účinky německého programu Bonus pro učňovství (<i>Ausbildungsbonus</i>), který podporuje zaměstnanost, na předčasné odchody z učení. Program mohou využívat pouze absolventi základní školy, kteří chtějí vstoupit do učení bezprostředně po odchodu ze školy, avšak nemohou najít žádné učební místo. Analýza je založena na bohatém souboru dat, která byla shromážděna speciálně pro studii. S použitím těchto údajů autoři studie popisují charakteristiky absolventů základních škol, kteří neúspěšně hledají učební místo hned po opuštění školy, a analyzují účinky podpory na pravděpodobnost předčasného odchodu z učňovství. I když podpora poskytuje silné stimuly pro setrvání v učňovství až do jeho úspěšného ukončení, autoři studie nenašli žádné významné účinky programu. Došli k závěru, že finanční stimuly nejsou účinné ve zvyšování pravděpodobnosti, že učni úspěšně ukončí profesní přípravu v podnicích.</p> <p style="text-align: center;"><i>Časopisy jsou k zapůjčení v knihovně</i></p>	<p>KHALEDA, Anne, GULIKERSA, Judith, BIEMANSA, Harm, WELA, van der Marjan & MULDER, Martin. Characteristics of hands-on simulations with added value for innovative secondary and higher vocational education. [<i>Charakteristiky simulací praktické činnosti s přidáním hodnoty pro inovativní odborné vzdělávání ve středních a vysokých školách.</i>] JVET, Vol. 66, no. 4 (2014), p. 462-490, 1 obr., 3 tab., lit. 94. Důvody pro používání simulací praktické činnosti v odborném vzdělávání nejsou vždy jasné. Pedagogicko-didaktické přístupy u simulací praktické činnosti také nebývají dobře konceptualizované z hlediska teorie učení. To znesnadňuje přesné zjištění přidané hodnoty, kterou simulace praktické činnosti mohou mít v inovativním odborném kurikulu, jež se nezaměřuje pouze na rozvíjení odborných a procedurálních dovedností, ale i na rozvíjení kompetencí a profesní identity. Článek uvádí explicitnější koncepční diskusi týkající se příležitostí k použití simulací praktické činnosti v inovativních kurikulech. Systematický přehled literatury zaměřený na postavení simulací praktické činnosti ve vztahu k jiným kontextům vztahujícím se k práci, založený na charakteristikách učebního prostředí a na výsledcích, ukazuje, že určité konstruktivistické charakteristiky a výstupy jsou nedostatečně propagovány v empirickém výzkumu o simulacích. Výsledky dodatečné hloubkové analýzy literatury zaměřující se specificky na 2 základní charakteristiky konstruktivního odborného učení se (tzn. autenticitu a zvětšující se kompetenci studentů) vyvolávají úvahy o tom, jak simulace pracovní činnosti mohou přidat hodnotu inovativním kurikulům. Na závěr se uvádí konkrétní strategie navrhování a zavádění simulací praktické činnosti ze sociální konstruktivní teorie učení s cílem stimulovat nejen odborné a procedurální dovednosti, ale také kompetence a profesní identitu.</p>
<p>Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis</p>	
<p>VILLALBA-GARCÍA, Ernesto, SOUTO-OTERO, Manuel & MURPHY, Ilona. The 2014 European Inventory on validation of non-formal and informal learning : prospects and trends on validation in Europe. [<i>Evropský inventář pro validaci výsledků neformálního a informálního vzdělávání 2014. Výhledy a trendy validace v Evropě.</i>] BWP, Jg. 43, Nr. 5 (2014), S. 16-19. Evropský inventář je nástroj vyprodukovaný pod záštitou Evropské komise, který funguje od roku 2004. Poskytuje přehled o stavu validace v evropských zemích. Inventář 2014 zkoumá situaci v 33 zemích prostřednictvím 36 zpráv zemí. Po popisu politického kontextu validace, zejména Doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení, článek vysvětluje hlavní rysy a zjištění inventáře.</p>	<p>Modernising the Ukrainian VET System in line with the European Policy of Lifelong Learning : Interview with Prof. Dr. Valentyna Radkevych, Director of the Institute for Vocational Education and Training in Kiev. [<i>Modernizace ukrajinského systému OVP v souladu s evropskou politikou celoživotního vzdělávání. Interview s prof. Dr. Valentynou Radkevych, ředitelkou Ústavu pro OVP v Kyjevě.</i>] BWP, Jg. 43, Nr. 6 (2014), S. 40-41. Ukrajinský systém OVP čekají velké úkoly. BIBB v rámci projektu EU <i>twinning</i> pro modernizaci legislativy a vytváření standardů v odborném vzdělávání pomáhá dánsko-německému konsorciu při poskytování rad a podpory ukrajinskému ministerstvu školství při zavádění bezprostředně nutných reforem. Valentyna Radkevych objasňuje klíčové aspekty reformního procesu.</p>

Nové knihy v knihovně

SILVER, Nate.

Signál a šum : mnoho předpovědí selže, některé ne. 1. vyd. Praha ; Litomyšl : Paseka, 2014. 543 s.

Přeloženo z angličtiny. Název originálu: *Signal and the noise*
ISBN 978-80-7432-440-6 Sg. 7381

Při recesi může ekonomika zabřednout do začarovaného kruhu – firmy nebudou přijímat nové zaměstnance, dokud se nezvyšší poptávka spotřebitelů, jenže tato poptávka je nízká proto, že firmy nepřijímají nové zaměstnance a spotřebitelé si jejich výrobky nemohou dovolit. Další neblaze proslulou proměnou je důvěra spotřebitelů.

BINMORE, Ken.

Teorie her : ...a jak může změnit váš život.

Praha : Argo ; Dokořán, 2014. 230 s. (Aliter ; sv. 59)

Název originálu: *Game theory: a very short introduction*

ISBN 978-80-7363-549-7 978-80-257-1293-1 Sg. 7382

Lidem se někdy zdá nevhodné mluvit o sociálních problémech, jako by to byly pouhé společenské hry. Takovýto přístup má však jednu výhodu: téměř každý dokáže bez emocí uvažovat o strategických problémech v pokeru nebo v šachách a neodmítne logický úsudek jenom proto, že se mu nelíbí. A logika zůstává stejná, ať ji aplikujeme kdekoliv.

BĚLOHRADSKÝ, Václav.

Mezi světy & mezisvěty : reloaded 2013. 2., opr. a rozšíř. vyd.

Praha : Novela bohemia, 2013. 363 s.

ISBN 978-80-87683-04-0 Sg. 7383

Otázkou je, zda v komunikačním odpadu elektronické epochy, o kterém tu mluvíme, mohou přežít výpovědi, které jako ty v knihách čekají desetiletí a někdy i staletí na to, až je někdo objeví. Neznemožňuje elektronický mezisvět navždy ten dlouhodobý vliv, který nazýváme tradicí?

VODIČKA, Milan.

Co s námi bude? Stručná historie příštích 20 let. 1. vyd.

Praha : Práh, 2014. 302 s.

ISBN 978-80-7252-522-5 Sg. 7387

Tatka Prepper na to myslí už několik let a říká: „Někdo prohlásil, že jsme jen devět jídel od anarchie. Za tři dny se řád může změnit v chaos.“ Jestli vám to připadá přehnané, zkuste si představit, co by se stalo ve vašem domě, třeba zrovna v paneláku, kdyby měsíc nic nefungovalo.

HAZUKOVÁ, Helena.

Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání. 1. vyd. Praha :

Raabe, 2011. 160 s. ISBN 978-80-87553-30-5 Sg. 7368

K neverbálním prostředkům náleží i výtvarná tvorba a její výsledky.

HESOVÁ, Alena.

Katalog materiálů pro rozvoj finanční gramotnosti. 1. vyd.

Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2014. 24 s.

ISBN 978-80-7481-087-9 Sg. 7354

BASL, Josef, BOUDOVOVÁ, Simona a ŘEZÁČOVÁ, Lucie.

Národní zpráva šetření ICILS 2013 : počítačová a informační gramotnost českých žáků.

Praha : Česká školní inspekce, 2014. 57, 7 s.

ISBN 978-80-905632-6-1 N 7386

Publikace je k dispozici též na webu ČŠI, kde se např. na straně 18 můžete podívat na úspěšnost našich žáků v mezinárodním srovnávání.

<http://www.csicr.cz/getattachment/ddd095-fac3-4d26-aab4-04622fad4d90>

NÁDVORNÍKOVÁ, Hana.

Kognitivní činnost v předškolním vzdělávání.

Dotisk 1. vyd. Praha : Raabe, 2011. 160 s.

ISBN 978-80-86307-87-9 Sg. 7364

Na začátku předškolního věku dítě ještě obvykle není schopno rozlišit větší počet čichových a chuťových podnětů (hodnotí je jen jako dobré a špatné)...

KASLOVÁ, Michaela.

Předmatematické činnosti v předškolním vzdělávání.

Praha : Raabe, 2010. 206 s.

ISBN 978-80-86307-96-1 Sg. 7365

Přílišná volnost a vágnost vyjadřování učitele může být na škodu stejně jako přesycení řeči odbornou terminologií.

LIŠKOVÁ, Marie.

Hudební činnosti v předškolním vzdělávání. Dotisk 2. vyd.

Praha : Raabe, 2006. 165 s.

ISBN 978-80-87553-65-7 Sg. 7366

Chůze přispívá k rozvoji rytmicko-metrického citění dětí. Pravidelnost střídavého pohybu vede děti k poznání a ke schopnosti udržet tzv. pulsující rytmus.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina a HAVLOVÁ, Jana.

Činnosti se zvířaty. 1. vyd. Praha : Raabe, 2014. 124 s.

ISBN 978-80-7496-166-3 Sg. 7367

Pro šnečí závody venku využijeme školní zahradu nebo jiné prostory, kde můžeme tuto činnost nerušeně realizovat.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina a KAPUCIÁNOVÁ, Magdaléna.

Činnosti venku a v přírodě v předškolním vzdělávání.

1. vyd. Praha : Raabe, 2013. 141 s.

ISBN 978-80-7496-071-0 Sg. 7369

Děti rády používají nůž. Vnímají to jako znak dospělosti. Povolit jim práci s nožem pro ně znamená počtu.

BENDO VÁ, Petra a ZIKL, Pavel.

Dítě s mentálním postižením ve škole. Dotisk 1. vyd.

Praha : Grada, 2012. 140 s. (Pedagogika).

ISBN 978-80-247-3854-3 Sg. 7377

Porucha sociální interakce se hloubkou postižení u dětí s poruchou autistického spektra výrazně liší. Jednoznačně lze říci, že sociální intelekt je vždy vůči mentálním schopnostem člověka s poruchou autistického spektra v hlubokém deficitu.

DVOŘÁKOVÁ, Hana.

Pohybové činnosti v předškolním vzdělávání.

Dotisk 2. vyd. Praha : Raabe, 2011. 146 s.

ISBN 978-80-86307-88-6

Sg. 7371

Lezení i plazení je přirozený cyklický pohyb, a proto jej děti zvládají komplexně.

SVOBODOVÁ, Eva.

Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání.

Praha : Raabe, 2010. 133 s. ISBN 80-863047-39-5 Sg. 7370

Měli bychom se snažit vyhybat neefektivním komunikačním technikám jako: výčitkám, obviňování, poučování, moralizování, zaměření na chyby a kritiku, lamentacím, citovému vydírání, zákazům, varováním, proroctvím a negativním scénářům a také pokynům a příkazům, vyhrožování, urážkám, srovnávání, křiku, zdůrazňování vlastních zásluh a činů, shazování a ironizování zásluh ostatních.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina.

Environmentální činnosti v předškolním vzdělávání.

Dotisk 1. vyd. Praha : Raabe, 2010. 148 s.

ISBN 978-80-86307-95-4

Sg. 7372

Naše společnost ve správné snaze ochránit děti od nadměrné práce v továrnách nebo na polích sklouzla do druhého extrému: děti nemusí pracovat vůbec. Přiměřená práce ve společnosti rodičů, prarodičů a sourozenců je však pro děti zdravá a přínemná.

DVOŘÁKOVÁ, Hana, KUKAČKOVÁ, Michaela,

LIETAVCOVÁ, Martina, NÁDVORNÍKOVÁ, Hana a

SVOBODOVÁ, Eva.

Rozvíjíme tělesnou zdatnost dětí : dítě a jeho tělo. Praha :

Raabe, 2014. 164 s. ISBN 978-80-7496-162-5 Sg. 7373

Vývoj dítěte je definován nejen jeho vlohami (jako vnitřními činiteli), ale nezastupitelnou úlohu hrají vlivy vnější (tedy vlivy rodiny a společenských institucí, např. mateřské školy).

NÁDVORNÍKOVÁ, Hana, HANZOVÁ, Bohuslava,
HAZUKOVÁ, Helena, LEŽALOVÁ, Renata, PIŠLOVÁ,
Simona, ŠTEFÁNKOVÁ, Zuzana a VÁCHOVÁ, Alena.

Rozvíjíme vnímání a tvořivost dětí : dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce. Praha : Raabe, 2014. 158 s.

(Rozvíjíme dítě v jednotlivých oblastech předškolního vzdělávání) ISBN 978-80-7496-163-2 Sg. 7374

Velmi vhodné je, když má dítě možnost vybrat si svou značku ještě před nástupem do mateřské školy – třeba při návštěvě mateřské školy s maminkou v době adaptace. Značka je v tomto případě prvním setkáním dítěte se symbolem – to jsem já a mám značku.

ČERNÁ, Marie a kol.

Česká psychopedie : speciální pedagogika osob s mentálním postižením. Dotisk 1. vyd. Praha : Karolinum, 2009. 222 s.

ISBN 978-80-246-1565-3

Sg. 7378

Obecné kategorie vzdělávání dospělých aplikujeme na vzdělávání dospělých s mentálním postižením a rozlišujeme základní a další vzdělávání.

VALENTA, Milan, MÜLLER, Oldřich a kol.

Psychopedie : teoretické základy a metodika.

5., dopl. a uprav. vyd. Praha : Parta, 2013. 386 s.

ISBN 978-80-7320-187-6

Sg. 7379

Eurytmie je pohybové umění, které v sobě absorbuje řeč i hudbu, prostorové formy, gestikulaci, barvu.

HAZUKOVÁ, Helena, PEHELOVÁ, Marcela, RAUCHOVÁ,
Zuzana a SVOBODOVÁ, Eva.

Objevujeme s dětmi kulturu a společnost : dítě a společnost.

Praha : Raabe, 2014. 116 s. (Rozvíjíme dítě v jednotlivých oblastech předškolního vzdělávání)

ISBN 978-80-7496-165-6

Sg. 7375

Pomocí her uvolňujeme a aktivizujeme mluvidla, čelisti a mimické svaly kolem úst, k čemuž využíváme deklamaci a melodizace rozpočítadel a říkadel, jednoduché jazykolamy, hry na ozvěnu, zpěv písní na zvukomalebné slabiky atd.

KAPUCIÁNOVÁ, Magdaléna.

Pomáháme dětem s orientací v dnešním světě : dítě a svět.

Praha : Raabe, 2014. 108 s. (Rozvíjíme dítě v jednotlivých oblastech předškolního vzdělávání)

ISBN 978-80-7496-164-9

Sg. 7376

Nedostatečný pobyt venku ohrožuje zdraví i psychiku dětí a celé budoucí populace.

Znovuobjevené knihy

KLÍMA, Otakar.

Zarathušta. 1. vyd. Praha : Orbis, 1964. 218 s.

(Portréty ; Sv. 6)

Sg. 18694

Pomalu se začal šířit islám. Hlavní příčiny ústupu staré víry byly v hospodářských výhodách, jež se nabízely odpadlíkům. Národní a politický život ochabl na dvě stě let. O velkých pronásledováních zarathuštrovců není nic známo. Stará víra byla trpěna, protože její stoupenci platili daň z hlavy a daň pozemkovou. Poněvadž Arabové potřebovali k správě nových provincií své říše úředníky z řad Peršanů, kteří rozuměli státní správě a znali jazyk podmaněného lidu, plnily se úřady perskými kariéristy a renegáty, čímž se zase zmenšoval počet daňových poplatníků.

PADRTA, Jiří.

Georges Braque. 1. vyd. Praha : SNKLU, 1964. 56 s.

(Současné světové umění ; sv. 15)

Sg. 18693

V dějinách moderního umění jsou malíři revolucionáři, bořitelé tradic, ale i jejich pokračovatelé a dovršitelé. Braque patří přes veškerou novost svého tvůrčího činu k těm druhým. Sám to ostatně přiznává: „Nejsem malíř revolucionář. Nehledám exaltaci. Vroucnost mi postačí.“

PLAVEC, Miroslav.

Člověk a hvězdy. 1. vyd. Praha : Orbis, 1960. 403 s.

(Věda a život)

Sg. 15505

Skutečnost, že zdokonalení dalekohledu nepřineslo s sebou přímý objev Měsíců a měst na Marsu a Venuši neznamená, že byly opuštěny představy o obydlivosti těchto světů.

SGALL, Petr.

Cesty moderní jazykovědy. 1. vyd. Praha : Orbis, 1964. 193 s. (Malá moderní encyklopedie ; Sv. 47) Sg. 18690

Je možno říct, že dobrý jazykový úzus je takový, který na sebe neupozorňuje, který není posluchačům nápadný a neodvádí jejich pozornost od vlastního obsahu promluvy. (to ovšem není míněno jako všeobecný recept; jsou i situace, kdy právě mluvčí chce, aby jazyková forma jeho projevu na sebe neupozorňovala.)

READ, Herbert.

Osudy moderního umění : výbor z díla. 1. vyd.

Praha : Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1964. 217 s. (Teorie a kritika ; sv. 16) Sg. 18631

Před šestnáctým stoletím byli malíři řemeslníky. Obecně lze říci, že nikdy nebyli výlučně jen malíři. Měli dílny, v nichž se prováděla jakákoliv zadaná práce pro interiérovou výzdobu, práce obvykle zadávaná církví, někdy městskou radou, jindy šlechticem.

Zajímavé internetové adresy

ReferNet

ReferNet je síť institucí, kterou vytvořil Cedefop v roce 2002 za účelem poskytování informací o systémech a politice odborného vzdělávání a přípravy v členských státech EU, na Islandu a v Norsku. <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/networks/refernet>
Webové stránky ReferNetu v České republice poskytují jak přehledné informace o dění u nás i v Evropě v češtině, tak odkazy na informace a publikace v angličtině. <http://www.refernet.cz>

Nové stránky Cedefopu

Cedefop koncem letošního roku zmodernizoval své stránky, které jsou nyní mnohem barevnější, jen logo zůstalo strohé (modrý rámeček jsme přidali). Orientace na stránkách je snadná a může se i tweetovat. Bohužel končí služby knihovny, takže zprávy o nových přírůstcích, z nichž jsme často čerpali, pokud byly dostupné v elektronické podobě, již na stránkách nenajdete. <http://www.cedefop.europa.eu>

Česká školní inspekce

Na webových stránkách ČŠI můžete kromě zpráv o činnosti tohoto úřadu najít také informace o mezinárodní spolupráci, mezinárodních šetřeních (viz též rubriku *Nové knihy v knihovně* v tomto čísle) a o projektech ESF. Stránky mají také anglickou verzi, takže jsou dostupné i pro návštěvníky ze zahraničí. <http://www.csicr.cz>

Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání

International Association for Evaluation of Educational Achievement sídlí v Amsterdamu. Na jejích stránkách najdete publikované studie, informace o chystaných studiích, o pořádaných konferencích apod. ČR v IEA zastupuje Česká školní inspekce.

<http://www.iea.nl>

Lexikon ptáků

V lexikonu jsou ptáci rozděleni do pěti kategorií (pěvci; šplhavci; vodní, brodiví a vrubozobí; dravci a sovy; hrabaví a měkkozobí). Kromě fotografie je u popisu většiny ptáků možnost poslechnout si jejich hlas. Můžete si vybrat i pěkný snímek přírody na monitor počítače – osvěží prací unavené oči. Lexikon je dílem amatérského fotografa Aleše Běliny.

http://fotoales.cz/lexikon_ptaku.php

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, Redakce: anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133.

Nová adresa: <http://www.nuv.cz/vystupy/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>